

Sisäasiainministeriön asetus

poliisin ja rajavartiolaitoksen ajoneuvojen tunnusväriykestä ja -merkeistä

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 2009

Sisäasiainministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 11 päivänä joulukuuta 2002 annetun ajoneuvolain (1090/2002) 20 §:n 4 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 233/2007 seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään poliisin tai rajavartiolaitoksen käyttöön erityisesti valmistettujen tai varustettujen ajoneuvojen tunnusväriykestä ja -merkeistä niiden erottamiseksi muista ajoneuvoista.

Lisäksi sovelletaan, mitä ajoneuvolaissa (1090/2002) tai muualla laissa säädetään poliisin tai rajavartiolaitoksen ajoneuvoista ja niiden käyttökiellosta.

2 §

Poliisiajoneuvon tunnusväriy ja -merkit

Kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetun poliisiajoneuvon pohjaväri on valkoinen ja huomioväri tummansininen, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johdu. Poliisiajoneuvon tunnusmerkkinä on poliisin tunnuskuvasta sekä sen kulkuneuvoissa käytettävistä lipuisista ja viireistä annetun asetuksen (234/1952) 1 §:ssä määritelty poliisin miekkatunnus ja ajoneuvon sivuilla tummansinisillä kirjaimin merkittynä sanat POLIISI ja POLIS. Lisäksi ajoneuvoon voidaan kiinnittää lisätietoja kuten hätänumero ja ajoneuvon tunnus (kuva 1).

Kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetussa M- ja N-luokan poliisiajoneuvossa on lisäksi pyöränaukkojen levyisinä niiden koh-

dalla tummansininen pystyraita, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johdu.

Poliisin käyttöön erityisesti valmistettu tai varustettu ajoneuvo voidaan jättää merkitsemättä edellä 1 ja 2 momentissa säädettyllä tunnusväriykestä ja -merkeillä. Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä poliisiajoneuvon tunnusväriykestä ja -merkeistä voidaan myös poiketa tilapäisesti sisäasiainministeriön poliisiosaston päätöksellä, mikäli se on tuotekehittelyn vuoksi tarpeen.

3 §

Rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusväriy ja -merkit

Kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetun rajavartiolaitoksen ajoneuvon pohjaväri on valkoinen ja huomiovärit vihreä ja oranssi, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johdu. Rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusmerkkinä on rajavartiolaitoksen sotilaskäskyasioista, sotilas- ja palvelusarvoista sekä tunnuskuvasta, ansiorististä ja ansiomitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen (637/2005) 10 §:ssä säädetty rajavartiolaitoksen tunnuskuva ja ajoneuvon sivuilla valkoisilla kirjaimin merkittynä sanat RAJAVARTIOLAITOS ja GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET. Ahvenanmaalla käytetään tekstiä GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET. Saamenkielisillä alueilla voidaan käyttää li-

säksi yhdistelmää RAJAVARTIOLAITOS ja RÁDJEGOZÁHUS. Lisäksi ajoneuvon voidaan kiinnittää lisätietoja, kuten hätänumero ja ajoneuvon tunnus (kuva 2).

Kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetun M- ja N-luokan rajavartiolaitoksen ajoneuvon sivulla on lisäksi vihreä vaakaraita ikkunoiden alareunan ja pyöräkotelon yläreunan välisellä alueella sekä oranssit vinoraidat etuovissa, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johdu.

Rajavartiolaitoksen käyttöön erityisesti valmistettu tai varustettu ajoneuvo voidaan jät-

tää merkitsemättä edellä 1 ja 2 momentissa säädetyllä tunnusvärityksellä ja -merkeillä. Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusvärityksestä ja -merkeistä voidaan myös poiketa tilapäisesti rajavartiolaitoksen esikunnan päätöksellä, mikäli se on tuotekehittelyn vuoksi tarpeen.

—————
Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2009.

Helsingissä päivänä kuuta 2009.

Sisäasiainministeri *Anne Holmlund*

Ylitarkastaja *Anne Ihanus*

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Ylitarkastaja
Anne Ihanus

Muistio

8.4.2009
luonnos

Liite**SISÄASIAINMINISTERIÖN ASETUS POLIISIN JA RAJAVARTIOLAITOKSEN AJONEUVOJEN TUNNUSVÄRITYKSESTÄ JA -MERKEISTÄ****Yleistä**

Ajoneuvolain (1090/2002) 3 luvussa säädetään erikoiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen tarkemmasta luokituksesta. Lain 20 §:ssä säädetään pelastusautosta, poliisiajoneuvosta ja rajavartiolaitoksen ajoneuvosta. Pykälän 2 momentin mukaan poliisiajoneuvo on poliisin käyttöön erityisesti valmistettu tai varustettu ajoneuvo, ja 3 momentin mukaan rajavartiolaitoksen ajoneuvo on rajavartiolaitoksen käyttöön erityisesti valmistettu tai varustettu ajoneuvo.

Ajoneuvolain 20 §:n 4 momentin mukaan sisäasiainministeriön asetuksella säädetään pelastustoimen edellyttämistä pelastusauton rakenteesta, varusteista ja väristä sekä poliisiajoneuvon ja rajavartiolaitoksen ajoneuvon varusteista sekä tunnusvärytyksestä ja -merkeistä. Mainitun asetuksen mukaista poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusvärytystä tai -merkkejä ei saa käyttää muissa ajoneuvoissa. Rangais-tussäännös poliisiajoneuvon tai rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusvä-rytyksen ja -merkkien käyttöä koskevan kiellon rikkomisesta sisältyy ajoneuvolain muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen HE 236/2008 vp. Pelastusauton, poliisiajoneuvon ja rajavartiolaitoksen ajo-neuvon merkki- ja varoitusvalaisimista sekä äänimerkinantolaitteista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Sisäasiainministeriön asetuksella on säädetty pelastusautoista (844/2003), mutta poliisiajoneuvoista ja rajavartiolaitoksen ajoneuvois-ta ei ole annettu sisäasiainministeriön asetusta. Tämän vuoksi ehdote-taan annettavaksi ajoneuvolain 20 §:n 4 momentin nojalla sisäasiainmi-nisteriön asetus, jossa säädettäisiin poliisiajoneuvon ja rajavartiolaitok-sen ajoneuvon tunnusvärytyksestä ja -merkeistä.

1 § Soveltamisala

Asetuksessa säädettäisiin poliisin tai rajavartiolaitoksen käyttöön erityisesti valmistettujen tai varustettujen ajoneuvojen tunnusväriytyksestä ja -merkeistä niiden erottamiseksi muista ajoneuvoista. Lisäksi sovellettaisiin, mitä ajoneuvolaissa (1090/2002) tai muualla laissa säädetään poliisin tai rajavartiolaitoksen ajoneuvoista ja niiden käyttökiellosta.

Poliisilla on valtion omistuksessa olevia poliisiautoja noin 1700 (joista noin 100 pelkästään koulutuskäytössä), moottoripyöriä noin 110 ja moottorikelkkoja noin 140. Rajavartiolaitoksella on valtion omistuksessa olevia autoja noin 340 (joista tällä hetkellä hälytyslaittein varusteltuja noin 50), moottoripyöriä ja maastoajoneuvoja noin 90 ja moottorikelkkoja noin 300. Pääsääntöisesti Poliisin tekniikkakeskus hoitaa poliisiyksiköiden ja rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiden toimeksiannosta ajoneuvojen tilaamisen, varustamisen, rekisteröinnin ja toimittamisen. Poliisin tekniikkakeskus huolehtii myös käytöstä poistettujen poliisiajoneuvojen myymisestä järjestämässään huutokaupoissa.

Poliisille ja rajavartiolaitokselle ostettavat autot, moottoripyörät ja moottorikelkat ovat sarjavalmisteisia, joten niitä ei valmistajatehtaalla varusteta erikseen tätä käyttöä varten. Ajoneuvon varustaminen virkakäyttöä varten (hälytyslaitteiden, poliisiradion, atk-laitteiden sekä muiden erityisvarusteiden ja -rakenteiden asentaminen) tehdään Suomessa Poliisin tekniikkakeskuksessa tai sen kilpailuttamilla alihankkijoilla.

Poliisi käyttää tarvittaessa oman ajoneuvokaluston lisäksi vuokrattuja tai leasing-ajoneuvoja, mutta näiden osuus ajoneuvojen kokonaiskäytöstä on melko pieni. Vuokra- tai leasing-autoja ei merkitä erityisin tunnuksin, eikä niitä yleensä varusteta hälytyslaittein tai muin poliisivarustein.

2 § Poliisiajoneuvon tunnusvärit ja -merkit

Ehdotetun 2 §:n 1 momentin mukaan kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetun poliisiajoneuvon pohjaväri olisi valkoinen ja huomioväri tummansininen, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johtuisi. Poliisiajoneuvon tunnusmerkkinä olisi myös poliisin tunnuskuvasta sekä sen kulkuneuvoissa käytettävistä lipuista ja viireistä annetun asetuksen (234/1952) 1 §:ssä määritelty poliisin miekkatunnus ja ajoneuvon sivuilla tummansinisin kirjaimin merkittynä sanat POLIISI ja POLIS. Li-

säksi ajoneuvon voitaisiin kiinnittää lisätietoja kuten hätänumero ja ajoneuvon tunnus. Asetukseen liitettäisiin valokuva poliisiajoneuvosta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetussa M- ja N-luokan poliisiajoneuvossa olisi lisäksi pyöränaukkojen levyisinä niiden kohdalla tummansininen pystyraita, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johtuisi.

Poliisiajoneuvon hälytyslaitteilla tarkoitetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa 1248/2002 mainittuja, ajoneuvoon kuuluvia merkki- ja varoitusvalaisimia sekä äänimerkinantolaitteita. Näitä ovat mainitun asetuksen eri kohdissa tarkemmin määritellyt siniset vilkkuvat varoitusvalaisimet, punainen vilkkuva pysäytysvalaisin, auton katolle asennettu sininen valaistu kilpi, jossa on teksti POLIISI tai POLIS sekä voimakasta, äänenkorkeudeltaan vaihtelevaa tai jaksottaista ääntä antava merkinantolaite. Asetuksen 13 §:n 2 kohdan mukaan sellaista tunnusta tai merkkivalaisinta, joka ajoneuvoluokkaa koskevissa säännöksissä säädetään pakolliseksi tai sallituksi tiettyyn ajoneuvoon tai ajoneuvoluokkaan, ei saa asentaa muuhun ajoneuvoon.

Poliisiajoneuvon varoitus- ja merkkivalaisimet on mahdollista asentaa kiinteästi koko ajoneuvon käyttöikä varten, jolloin ne irrotetaan vasta kun ajoneuvo lopullisesti poistetaan. Kiinteästi asennetut varoitus- ja merkkivalaisimet ovat yleensä selvästi ulkoapäin nähtävissä ja kytkettäessä ne toimintaan hälytysajoa varten poliisiajoneuvo on hyvin havaittavissa jo etäältä. Poliisiajoneuvon erityinen äänimerkinantolaite on kuitenkin useimmiten asennettu siten, ettei se ole ulkoapäin nähtävissä.

Pykälän 3 momentin mukaan poliisiin käyttöön erityisesti valmistetut tai varustetut ajoneuvot voitaisiin jättää merkitsemättä 1 ja 2 momentissa säädetyllä tunnusvärityksellä ja -merkinnöillä. Tällaisia ajoneuvoja olisivat niin sanotut kaksikäyttöiset poliisiautot, joiden pohjaväri on poikkeuksetta valkoinen tai tummansininen, mutta joissa ei ole sivuilla POLIISI/POLIS-tekstiä eikä muita tunnusmerkkejä. Järjestyspoliisitehtävissä pidetään auton katolla edellä mainittua valaistua kilpeä, joka voidaan väliaikaisesti poistaa autosta silloin kun sitä tarvitaan muissa kuin järjestyspoliisin tehtävissä. Esimerkiksi rikospoliisitehtäviä ja niin sanottua näkymätöntä liikenteenvalvontaa varten hälytysvalot ja punainen pysäytysvalo on mahdollista asentaa kiinteästi myös siten, että niitä on hankala silmin havaita. Vasta tehtävän vaatiessa hälytysvalot kytketään toimintaan. Tällaisessa käytössä olevien poliisiajoneuvojen pohjaväri

on yleensä muu kuin valkoinen tai tummansininen, eikä niissä ole erityisiä, ulospäin näkyviä teksti- tai muita merkintöjä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin myös mahdollisuus poiketa tilapäisesti pykälän 1 ja 2 momentissa säädetystä poliisiajoneuvon tunnusväriytyksestä ja -merkeistä, mikäli se olisi tuotekehittelyn vuoksi tarpeen. Säännös mahdollistaisi esimerkiksi ajoneuvon uuden väriytyksen tai tunnusmerkkien sijoittelun kokeilemisen käytännön toiminnassa ja kansalaisten näkemysten saamisen suunnitelluista muutoksista. Tilapäisenä kokeiluna voitaisiin pitää enintään muutaman kuukauden pituista jaksoa. Kokeilun yhteydessä olisi huolehdittava siitä, että ajoneuvot ovat edelleen selkeästi tunnistettavissa poliisin ajoneuvoiksi. Mikäli ajoneuvojen ulkoasua koskevat muutokset toteutettaisiin pysyvästi, olisi tätä asetusta vastaavasti muutettava.

3 § Rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusväritys ja -merkit

Ehdotetun 3 §:n 1 momentin mukaan kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetun rajavartiolaitoksen ajoneuvon pohjaväri olisi valkoinen ja huomiovärit vihreä ja oranssi, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johtuisi. Rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusmerkkinä olisi rajavartiolaitoksen sotilaskäskyasioista, sotilas- ja palvelusarvoista sekä tunnuskuvausta, ansiorististä ja ansiomitalista annetun tasavallan presidentin asetuksen (637/2005) 10 §:ssä säädetty rajavartiolaitoksen tunnuskuva ja ajoneuvon sivuilla valkoisin kirjaimin merkittynä sanat RAJAVARTIOLAITOS ja GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET. Ahvenanmaalla käytettäisiin kuitenkin yksinomaan ruotsinkielistä tekstiä GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET. Saamenkielisillä alueilla voitaisiin käyttää suomen- ja ruotsinkielisen yhdistelmän lisäksi suomen- ja saamenkielistä yhdistelmää RAJAVARTIOLAITOS ja RÁDJEGOZÁHUS. Käytännössä säännös mahdollistasi sen, että ajoneuvon toisella puolella käytettäisiin suomi-ruotsi-kieliparia ja toisella puolella suomi-saamenkieliparia. Lisäksi ajoneuvon voitaisiin kiinnittää lisätietoja, kuten hätänumero ja ajoneuvon tunnus. Asetukseen liitettäisiin valokuva rajavartiolaitoksen ajoneuvosta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kiintein näkyvin hälytyslaittein varustetussa M- ja N-luokan rajavartiolaitoksen ajoneuvossa olisi lisäksi ajoneuvon sivulla vihreä vaakaraita ikkunoiden alareunan ja pyöräkotelon yläreunan välisellä alueella sekä oranssit vinoraidat etuovissa, jollei ajoneuvon rakenteesta muuta johtuisi.

Rajavartiolaitoksen ajoneuvon hälytyslaitteilla tarkoitetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (1248/2002) mainittuja, ajoneuvoon kuuluvia merkki- ja varoitusvalaisimia sekä äänimerkinantolaitteita. Näitä ovat mainitun asetuksen eri kohdissa tarkemmin määritellyt siniset vilkkuvat varoitusvalaisimet, punainen vilkkuva pysäytysvalaisin, auton katolle asennettu sininen valaistu kilpi, jossa on teksti RAJAVARTIOLAITOS ja/tai GRÄNSBEVAKNINGSVÄSENDET sekä voimakasta, äänenkorkeudeltaan vaihtelevaa tai jaksottaista ääntä antava merkinantolaite. Asetuksen 13 §:n 2 kohdan mukaan sellaista tunnusta tai merkkivalaisinta, joka ajoneuvoluokkaa koskevissa säännöksissä säädetään pakolliseksi tai sallituksi tiettyyn ajoneuvoon tai ajoneuvoluokkaan, ei saa asentaa muuhun ajoneuvoon.

Rajavartiolaitoksen ajoneuvon varoitus- ja merkkivalaisimet on mahdollista asentaa kiinteästi koko ajoneuvon käyttöikä varten, jolloin ne irrotetaan vasta kun ajoneuvo lopullisesti poistetaan. Kiinteästi asennetut varoitus- ja merkkivalaisimet ovat yleensä selvästi ulkoapäin nähtävissä ja kytkettäessä ne toimintaan hälytysajoa varten rajavartiolaitoksen ajoneuvo on hyvin havaittavissa jo etäältä. Ajoneuvon erityinen äänimerkinantolaite on kuitenkin useimmiten asennettu siten, ettei se ole ulkoapäin nähtävissä.

Pykälän 3 momentin mukaan rajavartiolaitoksen käyttöön erityisesti valmistetut tai varustetut ajoneuvot voitaisiin jättää merkitsemättä 1 ja 2 momentissa säädetyllä tunnusvärityksellä ja -merkinnöillä. Tällaisia ajoneuvoja olisivat esimerkiksi rajavalvontatehtäviin ja niin sanottuun näkymättömään valvontaan käytettävät ajoneuvot, joiden hälytysvalot on mahdollista asentaa kiinteästi myös siten, että niitä on hankala silmin havaita. Vasta tehtävän vaatiessa hälytysvalot kytketään toimintaan. Tällaisessa käytössä olevien rajavartiolaitoksen ajoneuvojen väri päätetään hankinnan yhteydessä, eikä niissä ole erityisiä, ulospäin näkyviä teksti- tai muita merkintöjä.

Lisäksi 3 momentin soveltamisalaan kuuluisivat kaikki tällä hetkellä rajavartiolaitoksen käytössä olevat ajoneuvot, joita ei ole vielä merkitty erityisin tunnusvärityksin ja -merkinnöin. Näiden ajoneuvojen käyttöä on tarkoitus jatkaa ajoneuvojen käyttöiän ajan, minkä jälkeen ne korvattaisiin pykälän 1 ja 2 momentin mukaisilla merkinnöillä varustetuilla ajoneuvoilla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin myös mahdollisuus poiketa tilapäisesti pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyistä rajavartiolaitoksen ajoneu-

